

Serban Nichifor

Compositeur, Interprete, Professeur

Roumanie, Bucarest

A propos de l'artiste

http://www.voxnovus.com/composer/Serban_Nichifor.htm

Qualification : PROFESSEUR DOCTEUR EN COMPOSITION ET MUSICOLOGIE

Sociétaire : SABAM - Code IPI artiste : I-000391194-0

Page artiste : http://www.free-scores.com/partitions_gratuites_serbannichifor.htm

A propos de la pièce

Titre : DR. ERMIL NICHIFOR, MEDICINE ET MUSIQUE

Compositeur : Nichifor, Serban

Droit d'auteur : Copyright © Serban Nichifor

Editeur : Nichifor, Serban

Instrumentation : Théorie de la musique

Style : 20eme siecle

Commentaire : texte en roumain

Serban Nichifor sur free-scores.com

- écouter l'audio
- partager votre interprétation
- commenter la partition
- contacter l'artiste

INTERDISCIPLINARITATEA CA IPOSTAZĂ A POSTMODERNISMULUI:
CONTRIBUȚII ALE DR. ERMIL NICHIFOR ÎN DEFINIREA RAPORTULUI
DINTRE MEDICINĂ ȘI MUZICĂ

Motte:

"Cine iubește omul, iubește și arta."
(Alfred DE VIENNY)

Eminent om de știință, dar și admirabil muzician, Dr. Ermil NICHIFOR (1916-1997) a fost inițiatorul fondării - în anul 1954 - a prestigioasei Orchestra a Medicilor din București, ansamblu pe care l-a coordonat timp de peste patru decenii. Imbinând și în muzică ca și în medicină cercetarea teoretică cu aplicația practică, Dr. NICHIFOR s-a evidențiat atât în calitate de dirijor, cât și ca muzicolog - publicând astfel în anul 1964 tratatul "Medicina și Muzica", ce marchează o incontestabilă prioritate românească în acest fascinant domeniu eminent interdisciplinar.

Elaborată în colaborare cu Dr. Constantin BOCĂRNEA și tipărită de Editura Medicală, această lucrare de referință este structurată în trei mari secțiuni. Astfel, partea I ilustrează - sub genericul "Medicina și muzica, domenii înrudite" - o serie de coordonate cu adevărat definitive ale acestei relații privilegiate: "Țeluri comune"; "Izvoare comune"; "Muzica în medicină"; "Medicina în muzică"; "Artistul ca pacient"; "Medicul, personaj de operă"; "Preocupări muzicale ale medicilor" (cuprinzând sub-capitolele "Medicul iubitor de artă", "Medici interpreți ai muzicii", "Medici compozitori" și "Medici cercetători în domeniul muzicii"). Partea a II-a reunește patru portrete exemplare în acest context: "Hector BERLIOZ, înneiter romantic al muzicii, evadat din medicină"; "Alexandr Perfirievici BORODIN, compozitor genial și erudit profesor de chimie medicală"; "Theodor BILLROTH, promotor al chirurgiei moderne și muzician"; "Doctorul Albert SCHWEITZER, o viață în slujba omului". În sfârșit, cea de a III-a parte reliefează o serie de "Preocupări muzicale ale medicilor din țara noastră", relevând meritele excepționale ale unor medici-muzicieni ce s-au manifestat individual (Emil GHEORGHIU, Victor PAPILIAN, Borin DUMITRESCU), dar și în cadrul renumitelor orchestre ale medicilor din București și Cluj-Napoca.

Este elocvent faptul că, în ultimii ani de viață, Dr. Ermil NICHIFOR s-a dedicat exclusiv activității teoretice, atât în plan medical (prin definitivarea unei importante lucrări de sinteză - "Principii de medicină internă"), cât și în sfera muzicii - în această direcție el intenționând să realizeze o versiune actualizată a tratatului menționat anterior. Din păcate însă, destinul nu i-a mai oferit timpul necesar împlinirii acestui proiect... Au rămas totuși unele schițe, incluzând și câteva pagini cu caracter introductiv, veritabile mărturii de credință ce sunt relevante în perspectiva amplificării unor cercetări

de specialitate și totodată definerii pentru spiritul profund umanist al Dr. Ernil NICHIFOR. Înainte de a reproduce acest autentic crez al medicului-muzician, considerăm oportună inserarea unor aprecieri referitoare la personalitatea complexă a Dr. NICHIFOR, a unor semnificative intervenții semnate de eminenți reprezentanți ai muzicii și medicinei românești.

Prof. Dr. Grigore CONSTANTINESCU, muzicolog, secretarul științific al Universității de Muzică din București: "Multe condeie ale criticii muzicale au salutat existența Orchestrei de cameră a medicilor și reușitele artistice ale unui asemenea ansamblu. Răsfoind pagini de cronică, m-a impresionat evocarea unor momente de rară frumusețe, în care iubirea și devoțiunea se îmbinau. Gestul dirijorului era secretitar și temerar, deveditor de neobosită tinerețe în căutarea adevărurilor. Pentru unii, explicația venea din nevoia de a uita povara vieții de medic, învecinarea permanentă cu suferința, durerea și moartea. Nu cred că Ernil NICHIFOR a căutat un asemenea refugiu. Mai adevărat a fost că trăia vieți paralele care, poate, uneori se intersectau, dar nu se confundau niciodată..." ("Rampa" - București, 14-I-1998).

Jean Victor PANDELESCU, critic muzical: "Aflându-ne printre cei ce l-au urmărit din capul locului cu toată atenția meritată, amintim că orchestra medicilor a dat, sub bagheta Dr. Ernil NICHIFOR, nenumărate concerte, promovând capedeperele muzicii marilor preclasici și clasici până la cele ale compozitorilor contemporani." ("Muncitorul sanitar" - București, 29-VI-1971).

Lisette GEORGESCU, critic muzical: "Doctorul NICHIFOR, acest artist al medicinei și al muzicii a dat o lecție de entuziasm, dragoste și modestie... Între spital și alinarea suferințelor, doctorul NICHIFOR ne mângâie sufletul, strângând în jurul lui o orchestră întreagă formată numai din medici și asta nu de azi, nu de ieri, ci de foarte mult timp... Această statornicie nu poate să nu stârnească în noi o mare admirație. A te odihni de muncă prin altă muncă sunt cuvintele marelui nostru George ENESCU. Doctorul NICHIFOR i-a urmat sfatul și-i mulțumim pentru bucuria ce ne-a dat-o. Fie ea un exemplu pentru cei tineri și pentru cei mai vârstnici..." ("Contemporanul" - București, 22-XII-1972)

Virgil GHEORGHIU, critic muzical: "Orchestra de cameră a medicilor a căpătat un prestigiu care o egalează cu formațiile de coarde consacrate din București. Rezultatele frumoaselor interpretări pe care le auzim la mari distanțe de timp se datoresc aceluia care animă

./.

acest ansamblu de calitate: doctorului Ermil NICHIFOR!" ("Luceafărul" - București, 7-IV-1973).

Prof. Cella DELAVRANCEA: "Doctorul NICHIFOR, înalt ca un plop zguduit de vijelia entuziasmului, a condus lucrarea lui HÄNDEL cu demnitate senină. Tăia aerul cu brațe lungi ca niște aripi de cocor, și pornea certegiul de unde sonore... În simfonia de SCHUBERT, dirijorul și-a desfășurat tot talentul... Dirijorul se multiplica în unghiuri ascuțite și biruia dificultățile cu brio..." ("Tribuna României" - București, 1-V-1974).

Iancu DUMITRESCU, compozitor și muzicolog: "... O impresie mai veche: concertul Orchestrei de cameră a medicilor, dirijat de Dr. Ermil NICHIFOR. Pasiunea acestui doctor, progresele pe care le face orchestra, soliștii tineri pe care îi lansează, sunt prea frumoase momente... spre a nu fi remarcate! ("Săptămâna" - București, 30-V-1975).

Edgar ELIAN, muzicolog: "Trebuie neapărat să menționăm pasiunea pusă, în pregătirea concertelor, de Dr. Ermil NICHIFOR, care este dirijorul și animatorul neobosit al Orchestrei de cameră a medicilor. Împărțindu-și timpul între Facultatea de medicină și spitalul Colentina, Dr. NICHIFOR a reușit să perfecționeze și această orchestră. Existența ei neîntreruptă timp de 30 de ani, dar și permanenta ei tinerețe este datorată în primul rând Dr. NICHIFOR, ce a căutat mereu noi muzicieni printre studenții medicinii și cadrele sanitare ale spitalelor, institutelor de cercetări și policlinicilor bucureștene, îmbogățind totodată repertoriul și impunând un nivel tot mai ridicat. De fiecare dată medicii-muzicieni și dirijorul Ermil NICHIFOR s-au impus prin remarcabile interpretări, dovadă a deciziei lor de a continua această activitate ale cărei roade sunt atât de benefice atât pentru ei, cât și pentru marele public." ("Actualités Roumaines" - București, August 1983).

Ada BRUMARU, muzicolog: "Un recent concert al orchestrei de cameră a medicilor, având ca dirijor pe Dr. Ermil NICHIFOR, animatorul timp de decenii al acestui ansamblu, ne reamintește, pe de o parte, îndelunga lui existență, pe de altă parte faptul că alcătuirea sa este supusă modelărilor survenite în viața fiecăruia dintre instrumentiștii care i-au asigurat aparițiile publice. Oricum, el rămâne semnalul unei muzicalități pe care medicii o probează în diferite ipostaze: de la practica entuziastă, la o recunoscută fidelitate față de fetoliul ascultătorului, în sala de concert. De fapt, rațiunea de a exista, care, periodic, ocupă în mod flagrant spațiul unei discipline ce se mișcă între știință și artă." ("Viața medicală" - București, Aprilie 1994).

Prof. Dr. K.R. GEIB, ilustru medic internist, profesor la Facultatea de Medicină din București - stabilit din 1986 în Germania: "Când am expediat volumul despre CELIBDACHE prietenului și iubitului coleg NICHIFOR, am avut intenția de a-i face o bucurie înaintea sărbătorii de Crăciun... Am avut părerea că această carte ar putea să-l determine să o traducă în limba română, știindu-l dintr-o îndelungată colaborare colegială de traducere a unor tratate și manuale medicale germane. Am aflat apoi despre tragica moarte a prietenului "Bebilă". Și acum mă află sub acest șoc al pierderii unui coleg, pe care-l iubeam și apreciam în același timp pentru zâmbetul lui cald, prietenos, pentru pregătirea sa clinică, pentru caracterul său drept, onest. Știu de toate adversitățile amare pe care le-a suferit din partea unor "colegi" medici... M-am simțit mereu solidar cu el în tacita rezistență împotriva unui spirit de concesiune și compromis politic. Adesea fi aminteam că numele său are semnificația simbolică de purtător de victorie (Nike-phoros) și că avem datoria de a înfrunta întunecatele condiții în care trăiam amândoi. Cu mândrie îmi amintesc de anii '50-'60, când am îmbrățișat cu entuziasm inițiativa lui de a înființa o orchestră de cameră a medicilor, pe care am reușit s-o prezentăm sub o formă atractivă potențajilor politici medicali de atunci, gâdilându-le orgoliul lor cultural (am înființat, paralel cu Dr. FRANDIN, cercul de fotografii al medicilor). Am urmărit cu mare căldură și admirație concertele orchestrei medicilor, un colectiv solidar, condus cu un minunat tact de Dr. NICHIFOR! Sunt rare țările care au orchestre alcătuite din medici! - ceea ce a constituit o mândrie pentru noi... Prilejul veștii pierderii prietenului Ermil se adaugă tristeții mele de a nu fi putut contribui la reînvierea culturală a patriei mele adoptive..."

(90513 Zirndorf, K.-R. Zimmermannstr. 45, 12 Aprilie 1998)

Dr. Stephan POEN, celebru medic foniatru și tenor român - stabilit în Italia cu soția sa, binecunoscuta mezzosoprană Elena CERNEI: "...Aflasem de fulgerătoare dispariție a Dr. NICHIFOR încă din ziua de 24 Decembrie 1997, dar fără ca persoana care mă informase să-mi fi dat informații precise. Vestea tristă m-a apăsât mult de tot pe toată durata sărbătorilor. Și când te gândești că începând de duminică 14 Decembrie și până duminica următoare, fiind aproape în fiecare zi la Santa Cecilia, am simțit prezența spirituală a Dr. NICHIFOR. Duminica 14, după concert, am avut un colocviu lung cu SINOPOLI (medic și muzician și el) și am vorbit despre personalitate excepțională a Dr. NICHIFOR. SINOPOLI era înduioșat de povestirile mele;

mă invitase la repetițiile cu Missa. Dirija SINOPOLI, dar eu îl vedeam pe Dr. NICHIFOR. Nu-mi dădeam seama de ce. Am înțeles ulterior semnificația fenomenului. Chiar în ziua înmormântării, eu, fără să știu, într-unul din interviurile date la telefon pentru Radio București, făceam o paralelă SINOPOLI-NICHIFOR și mă bucuram la gândul că ar fi avut o mare plăcere. Dumnezeu să-l odihnească în pace și lumineze! La gândurile mele se asociază și Elena CERNEI, cu mare tristețe, pentru că l-a apreciat mult pe Dr. NICHIFOR!"

(Roma, 7 Aprilie 1998)

∕.

Prof. Dr. Ioan MATEI, șeful Clinicii medicale "N.C. LUPU" și membru fondator al Orchestrei medicilor din București: "Dr. Emil NICHIFOR a fost una dintre personalitățile cele mai complexe și pline de farmec ale medicinei Bucureștene: distins fiziopatolog, pasionat cercetător, medic internist și nefrolog de excepție, cadru didactic de mare eficiență; personaj cultivat, cu o temeinică cultură umanistă și pasionat până la dăruire de arta sunetelor și de meseria dirijorală; om bun, plin de distincție și tact. Și-a construit existența pe medicină și muzică. A trăit printre personaje ilustre ale acestor două științe și arte, dar nu a copiat pe nimeni. A rămas el însuși, doctorul Emil NICHIFOR, medicul Spitalului Colentina, dirijorul Orchestrei medicilor din București și profesorul atâtor serii de studenți și medici tineri. I-a admirat profund pe profesorii LUPU și BRUCKNER, dar și-a câștigat, în același timp și în egală măsură, admirația noastră." (București, 24-XII-1997).

Prof. Dr. Mircea PENESCU, Directorul Spitalului "Carol DAVILA", concertmaestru al Orchestrei medicilor și co-președinte al Fundației "Medicina și Muzica": "Dr. Emil NICHIFOR mi-a fost părinte spiritual, mentor în medicină și în muzică... M-a cucerit din prima clipă farmecul și modestia sa: iradia blândețe și bunătate, dar era totodată foarte ferm. Am intuit în acest om modelul pe care l-am urmat cu fidelitate în viață și în profesie. Era cu siguranță unul dintre marii corifei ai renumitei școli de la Spitalul Colentina, creată de Prof. Dr. N.C. LUPU și continuată de Prof. Dr. BRUCKNER. Experiența clinică imensă, cultura medicală enciclopedică, flerul său deosebit în stabilirea diagnosticului și modul organizat în care lucra îi dădeau dimensiunea unui mare clinician, care în mod normal ar fi trebuit recunoscut de mult ca șef al unei catedre universitare - la care însă nu a avut acces oficial datorită atitudinii demne care l-a împiedicat să pactizeze cu conducerea politică a epocii... Prezența sa impunea respect și trezea simpatie. Deși foarte ocupați în profesie, membrii orchestrei medicilor veneau cu regularitate la repetiții, din dragoste pentru muzică și pentru maestrul lor. Sub conducerea Dr. NICHIFOR, orchestra devenea o mare familie... Dr. NICHIFOR a fost un om simplu și modest, care a onorat însă prin întreaga sa activitate medicina, muzica și societatea românească ! Am propus de aceea ca Fundația "Medicina și Muzica" să poarte și numele Dr. Emil NICHIFOR." (București, 28-XII-1997).

Conf. Dr. Călin GIURCĂNEANU, directorul Spitalului Colentina, prim-violoncelist al Orchestrei medicilor și co-președinte al Fundației "Medicina și Muzica": "Dr. Emil NICHIFOR înseamnă foarte mult pentru mine din numeroase puncte de vedere. A fost și este un exemplu prin tot ceea ce

a făcut.... Am efectuat teza de diplomă, cu tema "Nefropatia endemică balcanică", sub îndrumarea sa și mi-amintesc perfect momentele în care "Bos-ul" m-a însoțit în regiuni mai speciale ale județului Mehedinți, tocmai pentru a mă ajuta, cu toate că, pentru el, oboseala era extraordinară. Acele momente minunate cu Dr. NICHIFOR au continuat încă câțiva ani prin faptul că i-am fost medic intern, vizitele noastre la pacienți producându-mi o impresie deosebit de puternică, pe care nu o voi uita niciodată. Cele două activități comune - medicina și muzica - ne-au legat foarte mult, până în adâncul sufletelor noastre. Repetițiile sub bagheta "Bos-ului" erau o încântare grație tactului deosebit al Maestrului, încrederii pe care și-o inspira, atmosferei pe care a reușit să o creeze și să o impună în excelentul colectiv al orchestrei. Mi se pare minunat faptul că ne duceam cu o plăcere deosebită la repetiții, de multe ori în condiții climatice vitrege, pentru pregătirea unor concerte la fel de minunate. Când orchestra - creația mentorului Dr. NICHIFOR - a trecut printr-un moment de eclipsă, am simțit că se rupe o parte importantă din mine. Mi-ar fi părut cumplit de rău să se stingă munca sa de

o viață - dar astăzi sunt convins că ea va continua linia și tradiția imprimată de Dr. NICHIFOR, interpretările noastre fiind ^(atunci) comparabile cu cele ale unei filarmonici mai ales prin sufletul uriaș pus de către toți componenții orchestrei, sub bagheta Maestrului. Oricum, sufletul său deosebit va fi tot timpul alături de noi..." (București, 28-XII-1997).

Ing. Paul FISCHER, director în Ministerul Comunicațiilor și secretar general al Fundației "Medicina și Muzica": "Personalitate de excepție, Dr. Emil NICHIFOR a creat sau a contribuit la apariția și consacrarea unor reale valori, fie ele medicale sau muzicale. El și-a dedicat aproape jumătate din viață Orchestrei medicilor, tălmăcind cu finețe cele mai frumoase pagini ale compozitorilor români și străini, impunând ținuta artistică și dorința autodepășirii. A promovat cu curaj tinerele talente, invitând speranțele de ieri - interpreți de astăzi să împartă, pe podiumul de concert, bucuria muzicii împreună cu adevărata familie care este Orchestra medicilor. Am avut privilegiul de a fi alături de Dr. NICHIFOR timp de peste 30 de ani, colaborând cu entuziasm la activitatea orchestrei. Îi sunt recunoscător pentru tot ceea ce a făcut, pentru felul unic în care a știut să creeze în jurul lui o atmosferă caldă, elevată, stimulentă... Astfel, cu ocazia fiecărui concert pe care îl va avea Orchestra medicilor, ne vom mai aminti și vom mai vorbi despre Dr. NICHIFOR, prin a cărui dispariție intelectualitatea română înregistrează o mare pierdere." (București, 30-XII-1997).

Dana CIOCĂRLIE, pianistă concertistă, laureată a mai multor concursuri internaționale de prestigiu: "Întâlnirea mea cu domnul Dr. Ermil NICHIFOR s-a produs într-o perioadă importantă din viața mea artistică. Aveam 16 ani, eram elevă a Liceului de Muzică "George ENESCU", iar în "bagajul" experienței mele de lucru cu orchestra puteam număra o singură apariție publică. Domnul Dr. NICHIFOR a avut încredere în posibilitățile mele și mi-a acordat șansa de a cânta sub bagheta dânsului alături de Orchestra medicilor, pe scena Ateneului Român, primul Concert de MENDELSSOHN-BARTHOLODY. Era în 1985. Imi amintesc cu drag de repetițiile care se desfășurau în mica sală de la etajul întâi al Ateneului și care erau conduse de domnul Dr. NICHIFOR cu multă autoritate și întotdeauna cu bună dispoziție. Imi amintesc de asemenea cu cât respect și admirație îl priveau membrii orchestrei. Concertul s-a desfășurat în fața unui public numeros și entuziast, iar - pe parcursul său - am simțit un adevărat dialog cu dirijorul, o colaborare strânsă pentru a reda cât mai fidel această frumoasă operă din literatura pentru pian și orchestră. Domnul Dr. NICHIFOR făcea parte dintre acei oameni despre care aveam senzația că vor trăi în veci. Îi mulțumesc pentru pasiunea și dăruirea sa pentru muzică." (Paris, 11-III-1998).

Colonel Dr. Dumitru BACIU, distins medic și scriitor: "Am asistat la multe din numeroasele concerte ale Orchestrei medicilor și m-am bucurat de succesele dirijorului "măscut iar nu făcut", Dr. Ermil NICHIFOR. Având flacăra muzicii, ca și pe cea a medicinei, cu același talent pedagogic care m-a cucerit și pe mine în timpul studenției, el a știut să atragă sub bagheta sa tinere talente și pasiuni muzicale ce fac casă bună cu dragostea și devotamentul pentru vindecarea omului suferind... Ajuns octogenar, o suferință cronică a întrerupt activitatea prodigioasă a Dr. NICHIFOR, iar un accident tragic i-a curmat firul vieții. Dar Dr. Ermil NICHIFOR a dispărut doar fizic - deoarece imaginea și amintirea insuflețitoare a dragostei sale pentru muzică, a numeroaselor sale calități, vor continua să planeze asupra membrilor orchestrei -, devenind un sincer Sol al colaborării roditoare dintre Esculap și Euterpe." (București, Decembrie 1997).

In sfârșit, dar nu și în cele din urmă, reproducem crezul medicului-muzician, formulat de Dr. Ermil NICHIFOR cu puțin timp înaintea "marii treceri":

"Medicină și muzică. Așa cum au spus-o mari creatori, "medicina este o artă bazată pe știință" (OSLER), iar "actul medical este o îmbinare între știință și artă" (P. VALÉRY). Medicina - având drept obiectiv principal apărarea, întărirea și redobândirea sănătății oamenilor - rămâne strâns ancorată în umanistică. Cu toată perfecțiunea tehnică a mijloacelor de care dispune azi, medicul trebuie să fie totodată un om de știință și un

"artist". Adevăratul medic trebuie să fie dotat cu o deosebită patrundere și intuiție umană. El trebuie să păstreze în adâncul inimii sale o înțelegere deplină pentru cei în suferință. Pentru dezvoltarea acestor calități nu există "antrenament" mai bun decât trăirea artistică - care îl apropie de natură, de om, pe care astfel învață să le înțeleagă, să le "vadă" mai bine. Preocuparea medicilor pentru artă în general și pentru muzică în special a existat întotdeauna. Medicina și muzica, în aparență două domenii îndepărtate, se găsesc în realitate într-o strânsă legătură din timpuri străvechi: înrudirea mitologică a celor ce simbolizau muzica și medicina (Apollon și Aesculap), îndepărtata epocă a magiei când tămăduitorul de boli și muzicianul erau uniți în aceeași persoană - și apoi în tot timpul drumului ascendent pe care l-au străbătut și medicina și muzica, cu rolul lor umanist de vindecare și înfrățire a oamenilor. De aceea, în formarea și educarea studenților în medicină, credem că - pe lângă disciplinele înscrise în programul facultăților și care fac apel la memorie și inteligență, care dezvoltă în primul rând funcțiunile psihice de cunoaștere - viitorii medici au nevoie de "completări" artistice, culturale, pentru a deveni personalități umaniste complexe. În acest sens consider edificator și exemplul tinerilor și extrem de valoroșilor medici Dr. Mircea PENESCU și Dr. Călin CIURCĂNEANU, ce s-au format muzical în paralel cu studiile medicale, fiind în prezent deosebit de apreciați în dubla lor calitate de oameni de știință și coordonatori ai Orchestrei medicilor din București. Astfel, în educarea estetică a tineretului medical, muzica trebuie să aibă un rol de frunte, ea fiind manifestarea cea mai directă și mai sinceră a sentimentelor, un grai - cum spunea marele nostru George ENESCU - << în care se oglindesc fără posibilitate de prefăcătorie însușirile psihice cele mai valoroase ale omului, ale popoarelor.>>"

București, 5-IV-1998

Actualizat 28-X-2004

Medicina si muzica

Asa cum au spus o mari creatori: „medicina este o arta bazata pe stiinta” (Osler) sau „actul ~~chirurgical~~ ^{medical} este o imbinare intre stiinta si arta”. (P. Valéry)

Drept obiectiv principal: apararea, intarirea si redobandirea sanatatii oamenilor, ramine strins ancorata in umanistica. Cu toate perfectia tehnica a mijloacelor de care dispune azi, medicul trebuie sa fie totdeauna un om de stiinta si un „artist”. Adevăratul medic trebuie sa fie dotat cu o deosebita patrundere si intuitie umana. El trebuie sa pastreze in adincul inimii sale o tutele-gere deplina pentru cei in suferinta. Pentru dezvoltarea acestor calitati nu exista „autove-ment” mai bun decit trairia artistica, care il aproprie de natura, de om, pe care astfel invata sa le inteleaga, si le „vada” mai bine.

~~Deaceia~~ Preocuparea medicilor pentru arta in general si pentru muzica in special a existat intodeauna. Medicina si muzica, in aparenta doi domenii indepartate

28/11/2023
se găsesc în realitate într-o strânsă legătură
din timpuri străvechi: înrudirea mitologică
a celei ce simbolizează ^(muzica și) medicina (Apollo și
Aesculap), îndepărtată epocă a magiei când
tămăduitorul de boli și magicianul erau
unite în aceeași persoană și apoi în tot
timpul drumului. ~~Le~~ ascendunt pe care l-au
străbatut și medicina și muzica, cu rolul
lor umanist de vindecare și înfrățire a
oamenilor.

De aceea în formarea și educarea studenților
în medicină, credem că pe lângă disciplinele
însușite în programul facultăților și cari fac
apel la memorie și inteligență, și cari
desvolta în primul rând funcțiunile psihice
de cunoaștere, viitorii medici au nevoie de
"completări" artistice, culturale, pentru a
deveni personalități ~~complete~~ umaniste complexe.

În educarea estetică a tineretului medical
muzica trebuie să aibă un rol de frunte,
la fiind manifestarea cea mai directă și
mai sinceră a sentimentelor, "cu grai
- cum spune marele nostru George Enescu -
în care se oglindesc ^{față} posibilitate de
prefacătoare însușirile ^{cele mai valoroase} psihice ale omului,
ale popoarelor." *Ernil Nidrița*

Prof.dr. Ermil Nichifor

PROF.DR. ERMIL NICHIFOR s-a născut la data de 20 mai 1916, la București, într-o familie de matematicieni: tatăl, Gheorghe Nichifor, a fost profesor universitar la Facultatea de Științe și la Academia de Arhitectură, iar mama, Eliza Bălțeanu, a fost profesoară la Liceul "Regina Maria".

În anul 1933 a absolvit, ca premiant de onoare, Liceul "Mihai Viteazul", urmând ulterior studiile universitare la Facultatea de Medicină din București. În mai 1942 a obținut în mod strălucit titlul de Doctor în medicină și chirurgie. În perioada 1938-1954 a funcționat (ca extern, intern și medic secundar - prin concurs) în clinicile de boli interne, chirurgie și boli contagioase ale spitalelor Filantropia, Colțea și mai ales Colentina - unde, din 1954 și până în 1994, a desfășurat o prodigioasă activitate didactică și curativă în cadrul Institutului de Medicină Internă (în aprilie 1959 obținând cu nota maximă titlul de Medic primar de boli interne, iar în 1969 pe cel de Doctor în Științe Medicale). Ca autor, a colaborat la numeroase cursuri și tratate didactice: în total 27 de lucrări științifice. A realizat, de asemenea, importante traduceri din literatura de specialitate. A fost secretar al Societății Medicale a Spitalelor (1943), secretar de redacție al Buletinului Societății Medicale a Spitalelor (1945-1946) și al revistei "Medicina Internă" (din anul 1957).

În anul 1965 a publicat, în Editura Medicală, lucrarea *Medicina și Muzica*, elaborată împreună cu dr. Constantin Bocârnea. Sfera muzicii a reprezentat pentru prof.dr. Ermil Nichifor un domeniu privilegiat, căruia i s-a dedicat cu un autentic profesionalism, bazat și pe studiile particulare urmate sub îndrumarea unor măestri ca Paul Constantinescu, Wilhelm Berger (teorie, armonie, contrapunct, orchestrație, istoria muzicii, estetică), Andrei Stepanov (percuzie) și Mircea Cristescu (dirijat).

În toamna anului 1954, prof.dr. Ermil Nichifor a avut inițiativa înființării Orchestrei de Cameră a Medicilor din București - ansamblu de elită, pe care l-a coordonat direct timp de peste patru decenii, susținând sute de concerte și abordând un repertoriu extrem de vast, de la muzica preclasică, clasică și romantică, până la cea românească contemporană (incluzând și prime audiții absolute ale unor lucrări ce i-au fost dedicate, de către compozitori ca Wilhelm Berger, Miriam Marbé, Doru Popovici ș.a.). Totodată, sub bagheta sa, Orchestra de Cameră a Medicilor a colaborat cu soliști de marcă (Valentin Gheorghiu, Dan Grigore, Iosif Gerstenengst, Nicolae Licareț, Ștefan Ruha, Radu Aldulescu, Vladimir Orlov, Mihai Constantinescu, Virgil Frâncu, Emilia Petrescu, Daniel Podlovschi, Ilina

Dumitrescu, Dana Ciocârlie, Bianca Manoleanu), cu ansambluri corale de prestigiu corului "Madrigal" condus de maestrul Marin Constantin, dar și cu tineri și foarte tineri soliști români, pe care i-a lansat în viața muzicală, în ambianța unică a Ateneului Român, ce a fost și templul Orchestrei Medicilor din București. Dar poate cel mai important aspect pe care aș dori să-l reliefez a fost marcat prin această extraordinară comuniune spirituală realizată cu sute de muzicieni din orchestrele Capitalei, cu care a colaborat permanent prin această veritabilă "Orchestra a medicilor și pacienților", în lumina principiului antic al tămăduirii prin muzică, ce a fost idealul său ca medic și artist.

Dincolo de onorurile ce i s-au oferit (ordinul "Meritul Cultural" în 1968, distincția "Evidențiat în munca medico-sanitară pe țară" în 1954, titlul de

Președinte de Onoare al Fundației Naționale "Medicina și Muzica" în 1996), tatăl meu a fost animat până în ultima și nemeritat de tragică clipă a vieții de acel profund sentiment creștin al jubirii semenilor, pe care - dincolo de interese și poziții sociale efemere - i-a slujit cu sfințenie, atât pe patul de suferință, cât și în sala de concert. De aceea, tatăl meu a fost un om sărac material (nu îl interesau deșertăciunile), dar de o infinită bogăție sufletească... Cu puțin timp înainte de dispariția sa fizică, el a avut o tulburătoare premoniție a morții - un presentiment cu totul neobișnuit pentru o persoană care a iubit viața și care a luptat pentru ea până în ultima secundă. Glasuri numai de el auzite l-au avertizat asupra "probcii" pe care urma să o treacă, cu firavele-i puteri... L-am găsit în fața ușii, încă în viață, dar doborât de fiara apocaliptică ce-l atacase - cu limbile ei de foc - în somn, pe neașteptate, cu o rapiditate incredibilă. Aburii negri ai morții îl înconjurau, blestematul foc al ghencei înainta în mod inexorabil - și totuși el nu a cedat, târându-se spre aerul curat și Lumina mântuitoare! A mai trăit - grație dăruirii totale a medicilor Spitalului Municipal - încă o oră, după care marea lui inimă s-a oprit, lăsând și în sufletul meu un gol infinit. Nu-mi voi explica niciodată (nici fizic și nici metafizic) cum a apărut și cum s-a proliferat atât de repede satanica scântec

ucigașă, ce a dat semnificații martirologice dispariției pământești a părintelui meu. Putea să mai trăiască - și avea toate motivele, măcar pentru a-și desăvârși impunătorul *Tratat de Medicină Internă* la care lucra zilnic, măcar pentru a-și continua activitatea în cadrul Fundației "Medicina și Muzica"... Nu-mi imaginam, cu câteva ore înaintea tragicului accident, că vorbesc pentru ultima dată cu tatăl meu, că îi privesc pentru ultima dată ochii blânzi și atât de nevinovați, că îl îmbrățișez pentru ultima oară... Chiar și acum, când sufletul lui pare să mă însoțească peste tot, nu-mi vine să cred că totul s-a petrecut în realitate și că tragedia nu a fost un vis - cu toate că marii înțelepți includ viața reală în spațiul oniric. Oricum, sufletul este nemuritor, iar în această perspectivă îl revăd pe tatăl meu colindând lumi eterice și continuându-și opera taumaturgică cu uneltele sale: stetoscopul și bagheta...

A trecut "dincolo" la 14 decembrie, în Sfânta Zi de Duminică - Ziua Domnului. Mă rog Mântuitorului nostru Iisus Hristos să îi hărăzească acca "zi eternă, când Soarele dreptății va străluci Lumina peste ochi drepi".

Dumnezeu să-l erte în marea Sa milostenie și să-i odihnească sufletul neprihănit!

Șerban NICHIFOR

"ACTUALITATEA MUZICALĂ" - V / 1998

Muzicologul Grigore Constantinescu creează portretul unui mare muzician. Este vorba de doctorul Ermil Nichifor, o personalitate deosebită a lumii Europei.

8

7/Miercuri, 14 ianuarie 1998

"Azi", 14-I-1998 (Nr. 1643 [2225])

"Rampa", 14-I-1998 (Nr. 36 [167])

PUNCTE DE VEDERE AZI

Ermil Nichifor, medic sau artist?

Există destine în care miraculosul este tainic și greu de explicat, pentru că stă la egală depărtare de excepție și modestie, de vocație și discreție. Mai ales după ce ai observat traseul unui asemenea destin, după clipa dramatică a încheierii lui, simți nevoia a privi în urmă, pe firul istoriei. Și, de-abia atunci, vezi minunea și ai părerea de rău că nu ai spus-o mai răspicat, mai clar și insistent, la timpul potrivit. Dispariția dureroasă a unui asemenea purtător de destin a trezit aceste regrete târzii - doctorul Ermil Nichifor. Nu i-am

cunoscut decât prea de departe viața de medic, iar meritele sale, în acest perimetru al umanității le-aș explicita anevoie, nefiindu-mi cunoscute decât prin faimă, dar greu accesibile prin înțelesul lor. În schimb, am cunoscut, am fost în preajma muzicianului Ermil Nichifor o mare parte din viața lui, până la tragicul final survenit în mijlocul lunii decembrie. Dacă anul 1997 ne-a răpit, din nou, mulți artiști, iată că această despărțire mă determină a cuvânta spre amintirea unui om neobișnuit, care nu trebuie uitat.

Viața lui Ermil Nichifor, medic provenit dintr-o familie de cărturari matematicieni (înșuși numele său, oarecum neobișnuit, i-a fost dăruit la botez de ilustrul

matematician Ermil Pangrati), a urcat cu mereu sporite merite în ierarhia vindcătorilor. O pasiune, mult timp ascunsă, l-a determinat ca în anii maturității să alegea un nou orizont al preocupărilor sale. A devenit discipol al unor muzicieni, de seamă, studiind limbajul sunetelor (teorie, armonie, polifonie, orchestratie) cu Paul Constantinescu, Wilhelm Berger, Al. Velehorschi, apoi subtilitățile artei dirijorale cu Mircea Cristescu. De ce? O motivație ar putea fi iubirea pentru muzică, la aceasta adăugându-se sentimentul că un "vrăci" trebuie să unească medicina cu arta, știința cu căldura omenească. Ar fi fost însă prea puțin pentru Ermil Nichifor, căci față de muzică nutrea o pasiune de dăruitor, dorind să o comunice celor din jurul său, depășind astfel contemplarea. Aici începe partea aceea miraculoasă a destinului său. Din vocație (muzică sau medicină?) a creat o orchestră și împreună cu colegi de breaslă, a oferit lumii ceva unic. Timp de patru decenii (începând din 1954 și ajungând, în 1994, la ultimul concert) a adunat iubitori de muzică, interpreți-medici, a studiat împreună cu ei, i-a prezentat publicului pe scena Ateneului Român, dar și în întreaga țară. O muncă ce ar fi fost suficientă ca să umple o existență făcută din medicul Ermil Nichifor un dirijor apreciat și aplaudat, capabil să abordeze împreună cu colaboratorii săi un repertoriu uimitor de vast, de la capodoperele universale, la paginile măiestrite create de compozitori români, unele în primă audiere (semnate de L. Feldman, W. Berger, W.M. Klepper, Al. Pașcanu, M. Marbe, Doru Popovici, Șerban Nichifor). Sute de medici-muzicieni au răspuns invitației sale de a studia aceste programe de concert; de a susține sute de apariții publice,

unanim apreciate. Nu este o întâmplare faptul că, alături de soliști-medici, au acceptat să evolueze în public, în calitate de colaboratori, artiști ca Maria Fotino, Mihai Constantinescu, Iosif Gêrstenengst, Valentin Gheorghiu, Dan Grigore, Ștefan Ruha, Emilia Petrescu sau Corul "Madrigal". Multe condeie ale criticii muzicale au salutat existența Orchestrei de cameră a medicilor și reușitele artistice ale unui asemenea ansamblu. Răsfoind pagini de cronică, m-a impresionat evocarea unor momente de rară frumusețe, în care iubirea și devoțiunea se îmbinau. Gestul dirijorului era ocrător și temerar, doveditor de neobșită tinerețe în căutarea

adevărurilor. Pentru unii, explicația venea din nevoia de a uita povara vieții de medic, învecinarea permanentă cu suferința, durerea și moartea. Nu cred că Ermil Nichifor a căutat un asemenea refugiu. Mai adevărat a fost că trăia vieți paralele care, poate, uneori se intersectau, dar nu se confundau niciodată. Există în el muzica, a transmis mai departe această flăcără fiului său, acum ilustru compozitor și interpret. Explicația, dacă ar trebui să-i justifice destinul, poate fi cuprinsă în cuvintele lui Cioran: "O inimă fără muzică este ca o frumusețe fără melancolie. Numai fericirile muzicale dau senzația de nemurire."

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Orchestra de cameră a medicilor

Concert dedicat memoriei medicului-dirijor Ermil Nichifor

Dirijor: Șerban Nichifor

Albinoni — **Adagio în sol minor**

Soliști: Nicolae Licareț

Dr. Mircea Penescu

Vivaldi — **Concert pentru 4 vioi și
orchestră**

Soliști: Dr. Mircea Penescu

Dr. Laurențiu Dașcă

Arcadie Zanca

Dr. Alexandru Cornea

Continuo Dr. Călin Giurcăneanu

Dr. Daniela Nicolae

Bach — **Concert pentru patru vioi și
orchestră**

Soliști: Roxana Gheorghiu

Valentin Gheorghiu

Mozart — **Divertisment în re major
KV136**

Noiembrie, 1998

Există destine în care miraculosul este tainic și greu de explicat, pentru că stă la egală depărtare de excepție și modestie, de vocație și discreție. Mai ales după ce ai observat traseul unui asemenea destin, după clipa dramatică a încheierii lui, simți nevoia a privi în urmă, pe firul istoriei. Și, de-abia atunci, vezi minunea și ai părerea de rău că nu ai spus-o mai răspicat, mai clar și ai insistat la timp potrivit. Dispariția dureroasă a unui asemenea purtător de destin a trezit aceste regrete târzii — **doctorul Ermil Nichifor.**

Nu i-am cunoscut decât prea de departe viața de medic, iar meritele sale în acest perimetru al umanității le-aș explicita anevoie, nefiindu-mi cunoscute decât prin faimă, dar greu accesibile prin înțelesul lor. În schimb, am cunoscut, am fost în preajma muzicianului Ermil Nichifor o mare parte din viața lui, până la tragicul final survenit în mijlocul lunii decembrie. Dacă anul 1997 ne-a răpit, din nou, mulți artiști, iată că această dispariție mă determină a cuvânta spre amintirea unui om neobișnuit, care nu trebuie uitat.

Viața lui Ermil Nichifor, medic provenit dintr-o familie de cărturari matematicieni (însuși numele său, oarecum neobișnuit, i-a fost dăruit la botez de ilustrul matematician Ermil Pangrati), a urcat cu mereu sporite merite în ierarhia vindecătorilor. O pasiune, mult timp ascunsă, l-a determinat ca în anii maturității să aleagă un nou orizont al preocupărilor sale. A devenit discipol al unor muzicieni de seamă, studiind limbajul sunetelor (teorie, armonic,

polifonic, orchestrație) cu Paul Constan-tinescu, Wilhelm Berger, Al. Velehorschki, apoi subtilitățile artei dirijorale cu Mircea Cristescu. De ce? O motivație ar putea fi iubirea pentru muzică, la aceasta adăugându-se sentimentul că un „vraci” trebuie să unească medicina cu arta și știința cu căldura omenească. Ar ti fost însă prea puțin pentru Ermil Nichifor, căci față de muzică nutrește o pasiune de dăruitor, dorind să o comunice celor din jurul său, depășind astfel contemplarea. Aici începe partea aceea miraculoasă a destinului său.

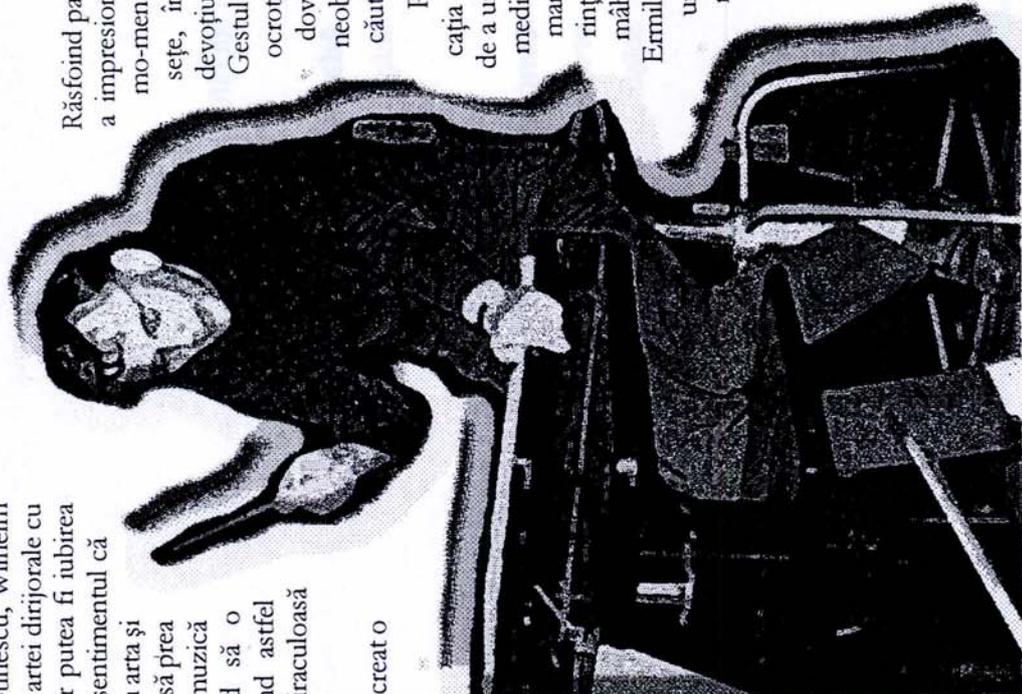
Din vocație (muzică sau medicină?) a creat o orchestră și, împreună cu colegi de breaslă, a oferit lumii ceva unic. Timp de patru decenii (începând din 1954 și ajungând, în 1994, la ultimul concert) a adunat iubitori de muzică, interpreți—medici, a studiat împreună cu ei, i-a prezentat publicului pe scena Ateneului Român, dar și în întreaga țară. O muncă ce ar fi fost suficientă ca să umple o existență a făcut din medicul Ermil Nichifor un dirijor apreciat și aplaudat, capabil a aborda împreună cu colaboratorii săi un repertoriu uimitor de vast, de la capodoperele universale, la paginile măiestrite create de compozitori români, unele în primă audiere (semnate de L. Feldman, W. Berger, W.M. Klepper, Al. Pașcanu, M. Marbă, Doru Popovici, Șerban Nichifor). Sute de muzicieni au răspuns invitației sale de a studia aceste programe de concert, de a susține sute de apariții publice, unanim apreciate. Nu este o întâmplare faptul că, alături de soliști—medici, au acceptat să evolueze în public, în calitate de colaboratori, artiști ca Maria Fotino, Mihai Constantinescu, Iosif Gerstenengst, Valentin Gheorghiu, Dan Grigore, Ștefan Ruha, Emilia Petrescu sau Corul „Madrigal”. Multe condeie ale criticii muzicale au salutat existența Orchestrei de cameră a medicilor și reușitele artistice ale unui asemenea ansamblu.

Răsfoind pagini de cronică, m-a impresionat evocarea unor momente de rară frumusețe, în care iubirea și devoțiunea se îmbrănau. Gestul dirijorului era ocrotitor și temerar, doveditor de neobosită tinerețe în căutarea adevăraților.

Pentru unii, explicația venea din nevoia de a uita povara vieții de medic, învecinarea permanentă cu suferința, durerea și mahnirea. Nu cred că Ermil Nichifor a căutat un ase-menea refugiu. Mai adevărat a fost că trăia vieți paralele care, poate, uneori se intersectau, dar nu se confundau niciodată.

Există în el muzica, a transmis mai departe această flacără fiului său, acum ilustru compozitor și interpret. Explicația, dacă ar trebui să-și justifice destinul, poate fi cuprinsă în cuvintele lui Cioran: „O inimă fără muzică este ca o frumusețe fără melancolie. Numai fericiții muzicale dau senzația de nemurire...”

GRIGORE CONSTANTINESCU

FILARMONICA "GEORGE ENESCU"
LICEUL DE MUZICĂ "GEORGE ENESCU"

UNIVERSITATEA DE MUZICĂ BUCUREȘTI

INSPECTORATUL ȘCOLAR AL
MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Ateneul Român

Duminică 29 noiembrie 1998, ora 11

Concert educativ
Orchestra de Cameră a Medicilor

Dirijor

ȘERBAN NICHIFOR

Program

Albinoni

Adagio în sol minor

Soliști **NICOLAE LICAREȚ** - orgă

Dr. **MIRCEA PENESCU** - vioară

Vivaldi

Concert pentru patru violi și orchestră

Soliști **Dr. MIRCEA PENESCU**

Dr. LAURENȚIU DAȘCĂ

ARCADIE ZANCA

Dr. ALEXANDRU CORNEA

Continuo **Dr. CĂLIN GIURCĂNEANU** - violoncel

Dr. DANIELA NICOLAE - clavecin

Bach

Concertul în do minor pentru două pianе și orchestră

Soliști **ROXANA GHEORGHIU**

VALENTIN GHEORGHIU

Buckinx

"Tomba", per Dr. Ermil Nichifor, p. a. a.

Mozart

Divertisment în re major, KV. 136

Prezintă **Vladimir Popescu Deveselu**

Concertul este dedicat memoriei medicului - dirijor Ermil Nichifor

Biletele și abonamentele se vând la casa Ateneului Român, str. Esarcu nr. 3, orele 12-19, tel. 315.68.75

free-scores.com